

POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Departman za ekonomiku poljoprivrede i
sociologiju sela

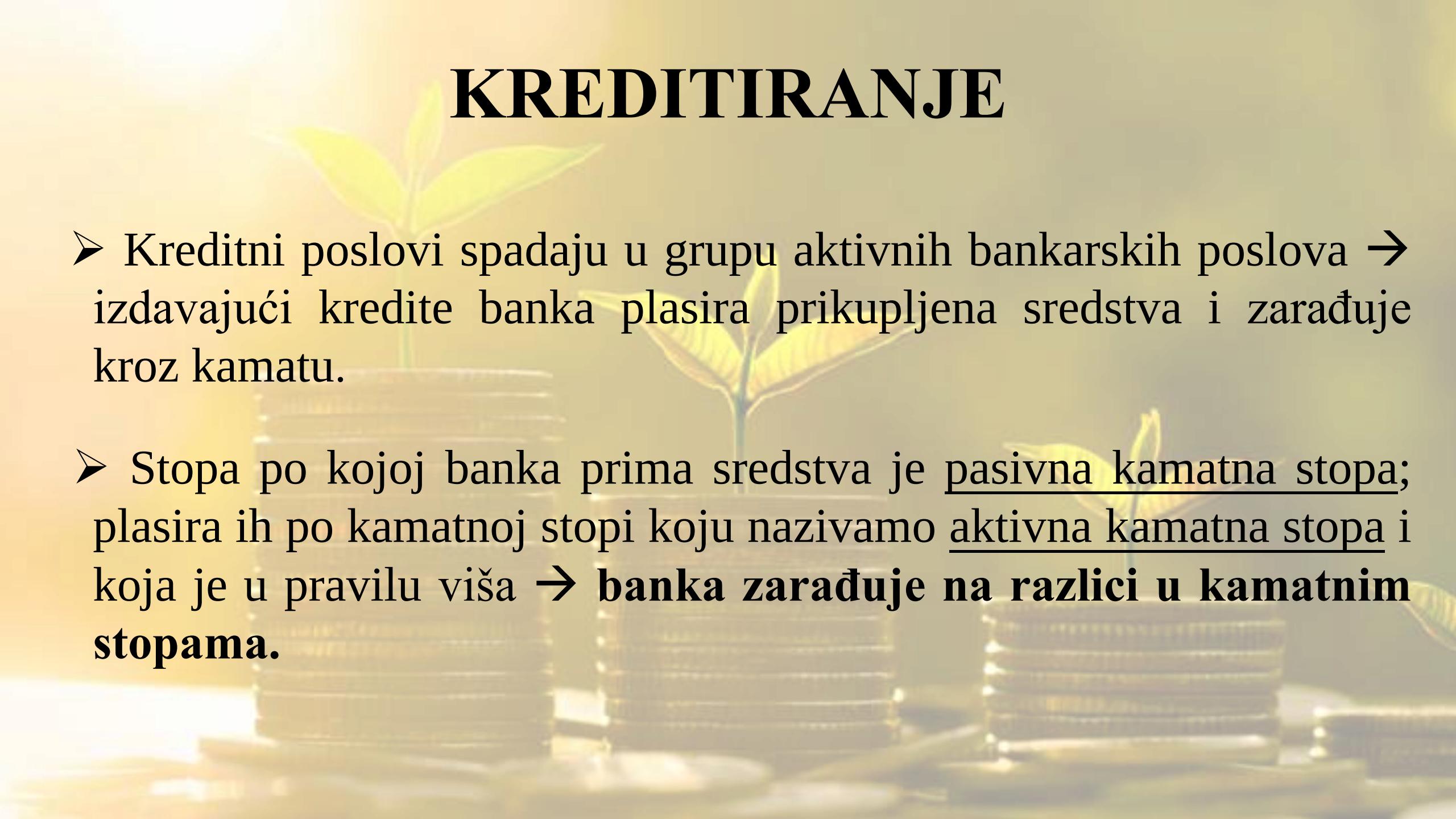

Vežbe iz FINANSIJA I FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Kreditiranje i specifični oblici finansiranja

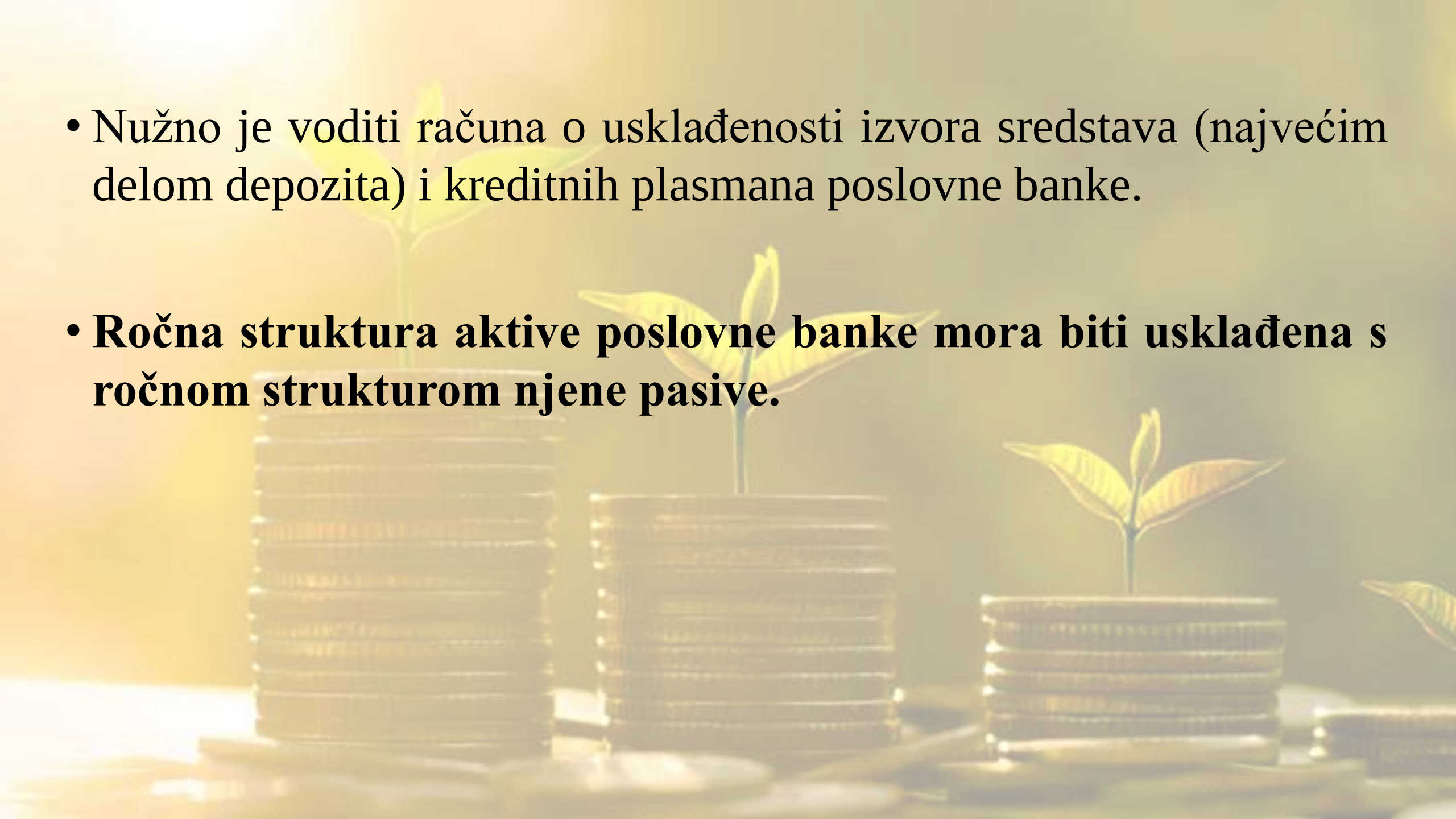
bogdan.jocic@polj.edu.rs

KREDITIRANJE

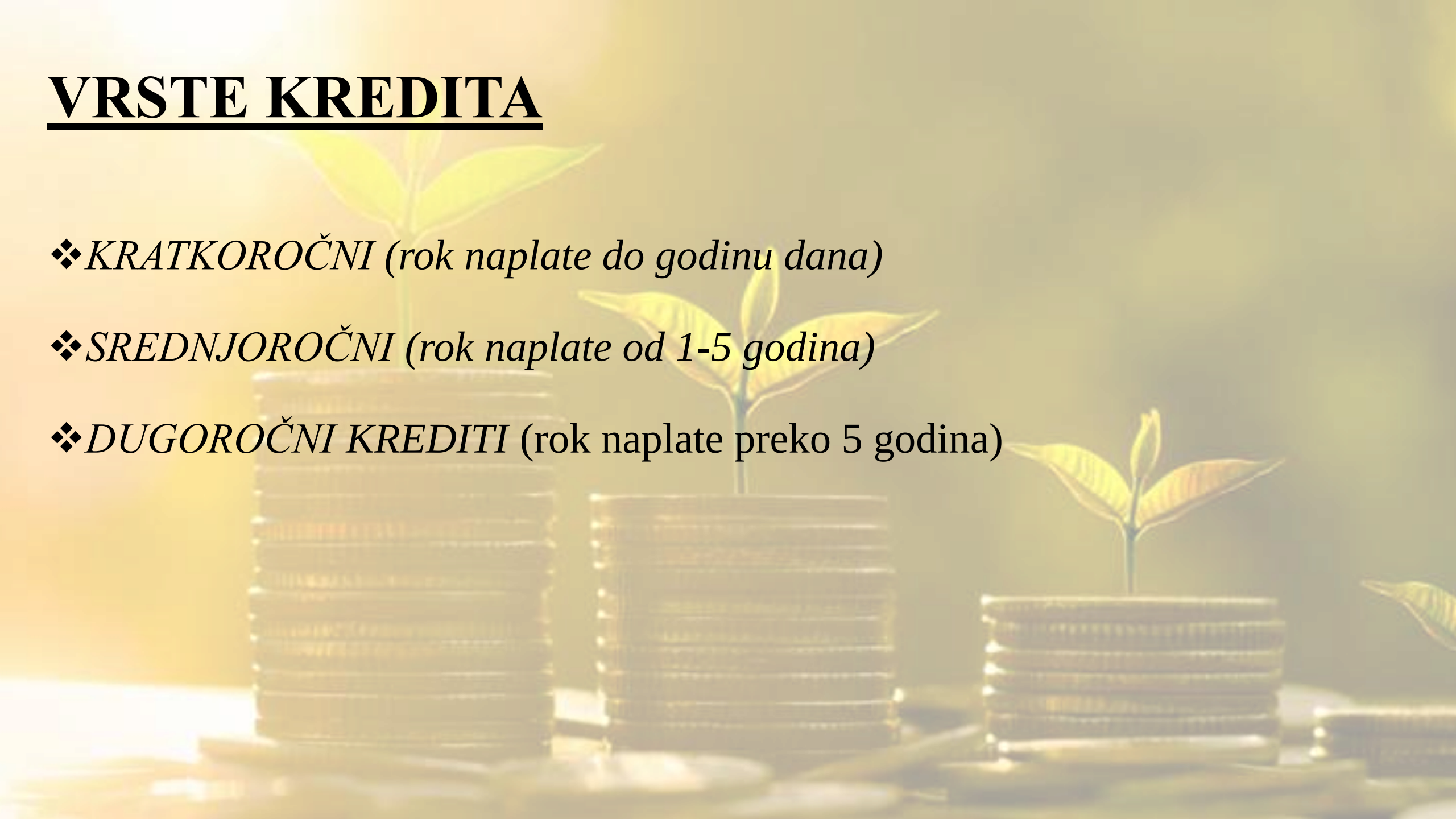
- Kreditni poslovi spadaju u grupu aktivnih bankarskih poslova → izdavajući kredite banka plasira prikupljena sredstva i zarađuje kroz kamatu.
- Stopa po kojoj banka prima sredstva je pasivna kamatna stopa; plasira ih po kamatnoj stopi koju nazivamo aktivna kamatna stopa i koja je u pravilu viša → **banka zarađuje na razlici u kamatnim stopama.**

- Nužno je voditi računa o usklađenosti izvora sredstava (najvećim delom depozita) i kreditnih plasmana poslovne banke.
- **Ročna struktura aktive poslovne banke mora biti usklađena s ročnom strukturom njene pasive.**

VRSTE KREDITA

- ❖ *KRATKOROČNI* (rok naplate do godinu dana)
- ❖ *SREDNJOROČNI* (rok naplate od 1-5 godina)
- ❖ *DUGOROČNI KREDITI* (rok naplate preko 5 godina)

Kratkoročni krediti

- KONTOKORENTNI
- ESKONTNI
- LOMBARDNI
- AKCEPTNI
- RAMBURSNI i
- AVALNI

Kontokorentni kredit (kredit po tekućem računu)

- Kredit koji banka odobrava po tekućem računu komitentu banke;
- Odobrenim sredstvima komitent može slobodno raspolagati u svrhu prometa i plaćanja, izdavanjem naloga iznad iznosa vlastitih sredstava;
- Ugovorom se prilikom otvaranja tekućeg računa definišu uslovi kredita → maksimalni iznos (limit) kredita, rok trajanja kredita, visina kamatne stope → reč je više o “**kreditnoj liniji**” nego o kreditu u klasičnom smislu reči.
- Iznos kredita kojeg će koristiti komitent je fleksibilan i zavisi od njegovih trenutnih potreba za sredstvima → definisana je samo gornja granica.

Kontokorentni kredit

Vrlo je važan oblik kredita jer:

➤ Klijentu omogućava

- jednostavnije premošćavanje kratkoročne povremene i privremene nelikvidnosti,
- omogućuje elastičnu i racionalnu upotrebu kredita prema stvarnim potrebama,
- smanjuje blagajničko poslovanje, prati sezonske potrebe za većim iznosima sredstava.

Banci omogućava

- lakše poslovanje zbog smanjenog obima blagajničkog poslovanja,
- širenje ponude proizvoda i usluga komitentima,
- zarada na proviziji koju komitent plaća za mogućnost korićenja kredita.

Kontokorentni kredit

- Reč je o kratkoročnom kreditiranju, na rok do jedne godine koje neretko prerasta u dugoročno kreditiranje zbog automatskog produžavanja ugovora;
- Kamatne stope u pravilu su više nego na druge oblike kredita jer banka ne zna koji iznos kredita će komitent iskoristiti pa mora držati više iznose rezervi likvidnosti .

Eskontni kredit

- Kratkoročni kredit na osnovi zaloga (najčešće robne) menice → banka kupuje potraživanje pre njegovog dospeća uz naplatu eskonta (kamata, provizije i troškova za svoje usluge).
 - Kamata se obračunava za razdoblje od dana isplate eskontnog kredita do dana dospeća menice.
- Robni kredit pretvara se u bankarski kredit → stvara se novac kao potraživanje prema banci.
- Sigurnost posla zavisi od boniteta, odnosno utrživosti menice.
- Po pravilu kratkoročan posao, mada zavisi od roka dospeća menice.

Lombardni kredit

- Kratkoročni kredit na osnovi zaloga pokretnih stvari ili vrednosnih papira (osim menice!) koji ostaju vlasništvo zalagodavca, ali su do trenutka otplate kredita u posedu banke.
- Najčešće su zalog realne pokretne stvari, umetnička dela, vrednosni papiri.
 - Sigurnost vraćanja kredita u manjoj je meri definisana bonitetom dužnika, a u većoj meri kvalitetom i vrednošću založenih stvari ;
- Iznos kredita uvek je niži od vrednosti založene stvari.

PREDNOSTI lombardnog kredita

- Zajmoprimac može doći do sredstava u slučaju potrebe uzrokovane kratkoročnom nelikvidnošću a da pri tome nije prisiljen prodati stvar koju umesto toga založi kod banke.
- Danas su ređi lombardni krediti s fiksnom kamatnom stopom, a sve je važniji tzv. ***quasi lombard*** kojeg banke odobravaju po principu kontokorentnog kredita, u skladu sa sezonskim potrebama klijenta.
Npr. lombardni kredit posebno je pogodan za klijenta koji ima kratkotrajnu/sezonsku potrebu za sredstvima uz zalog robe koja je uskladištena ili na putu
→ vlasnik robe dobija sredstva pre nego što je robu prodao.

Akceptni kredit

- Garantni kredit kojim banka akceptira menicu svog komitenta da bi se brže realizovala → banka klijentu na taj način daje svoj poslovni ugled kako bi njegova menica imala bolji bonitet.
- Akceptiranjem menice banka postaje glavni menični dužnik, uz naplatu određene provizije.
- Zahvaljujući akceptu ugledne poslovne banke, menica ima bolji bonitet pa lakše cirkuliše na tržištu, odnosno olakšava dobijanje eskontnog kredita.
- Banka ne isplaćuje novac korisniku kredita, nego se obavezuje da će isplatiti menicu ako izdavalac to ne učini po dospeću → banka postaje glavni menični dužnik.

Rambursni kredit

- Izraz **rambursni poslovi** odnosi se na plaćanje prekomorskog uvoza/ izvoza pomoću bankarskog akcepta pokrivenog robnim dokumentom.
- Naziva se još i dokumentarni kredit, kreditno pismo i primjenjivao se najpre u prekomorskoj trgovini.
- Predstavlja kombinaciju akceptnog i eskontnog kredita.
- Zahteva postojanje uvoznika, banke uvoznika, rambursne banke, izvoznika i banke izvoznika.

Rambursni kredit

- Uvoznik i izvoznik sporazumni su da će uvoznik platiti izvozniku ugovorenu robu putem rambursne banke, kada je izvoznik otpremi u zemlju uvoznika.
- Uvoznik se (na temelju ovog sporazuma) obraća svojoj banci da kod rambursne banke dobije kredit u korist izvoznika te da o tome obavesti izvoznika.
- Rambursna banka obaveštava izvoznika preko njegove banke o odobrenom kreditu i poziva ga da uvozniku pošalje robu, a robnu dokumentaciju o utovaru njoj.
- Nakon što dobije dokumenta i nakon što je roba utovarena, rambursna banka šalje svoj akcept na menici banke izvoznika.
- Ovu menicu izvoznik može odmah upotrebiti kako bi došao do finansijskih sredstava.

Rambursni kredit

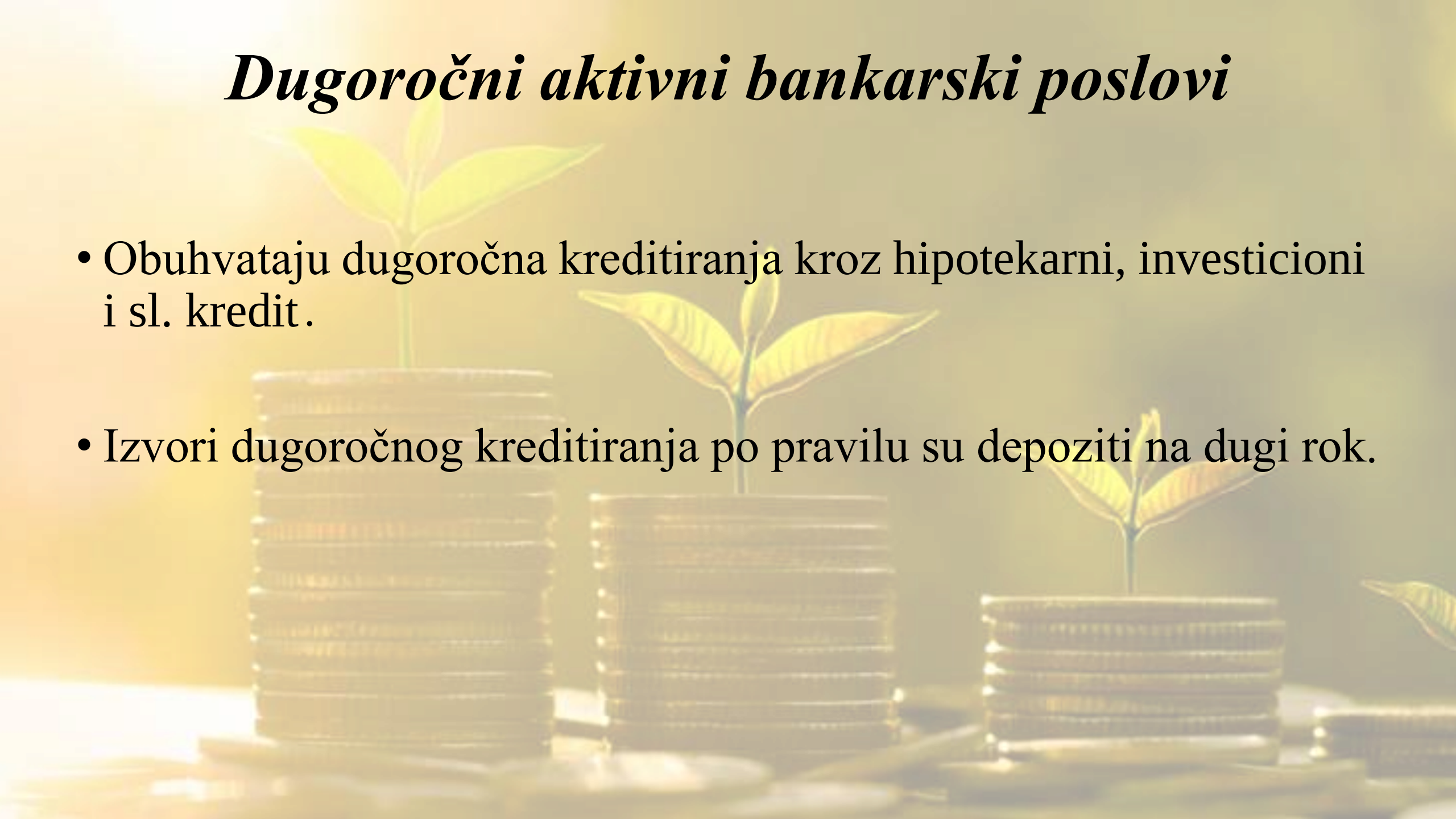
- Rambursna banka robna dokumenta (koja je dobila od banke izvoznika) stavlja u depo do dospeća akcepta, a kopije šalje uvozniku preko njegove banke.
- Na temelju tih dokumenata uvoznik može prodati robu i tako dobijena sredstva uplatiti na račun svoje banke koja doznačava sredstva rambursnoj banci a zauzvrat dobija robnu dokumentaciju → na temelju te dokumentacije uvoznik preuzima kupljenu robu.

Avalni kredit

- Kratkoročni kredit kojim banka daje aval (jemstvo) na menične obaveze svog komitenta do ugovorenog iznosa avalnog kredita kako bi on odložio plaćanje svojih obaveza sve do dospeća menice na naplatu.
- Preuzimajući odgovornost za klijenta prema trećim licima, banka stavlja klijentu na raspolaganje svoj ugled.
- Avalni ili kaucioni kredit, kako se još u praksi naziva, ne ulazi u kategoriju tzv. novčanih kredita, već u kategoriju preuzetih obaveza banke. Ovo znači da banka pri ovom poslu ne stavlja korisniku avalnog kredita na raspolaganje nikakva novčana sredstva, već se samo indirektno obavezuje za njegov račun, odnosno njegove obaveze.

Dugoročni aktivni bankarski poslovi

- Obuhvataju dugoročna kreditiranja kroz hipotekarni, investicioni i sl. kredit.
- Izvori dugoročnog kreditiranja po pravilu su depoziti na dugi rok.

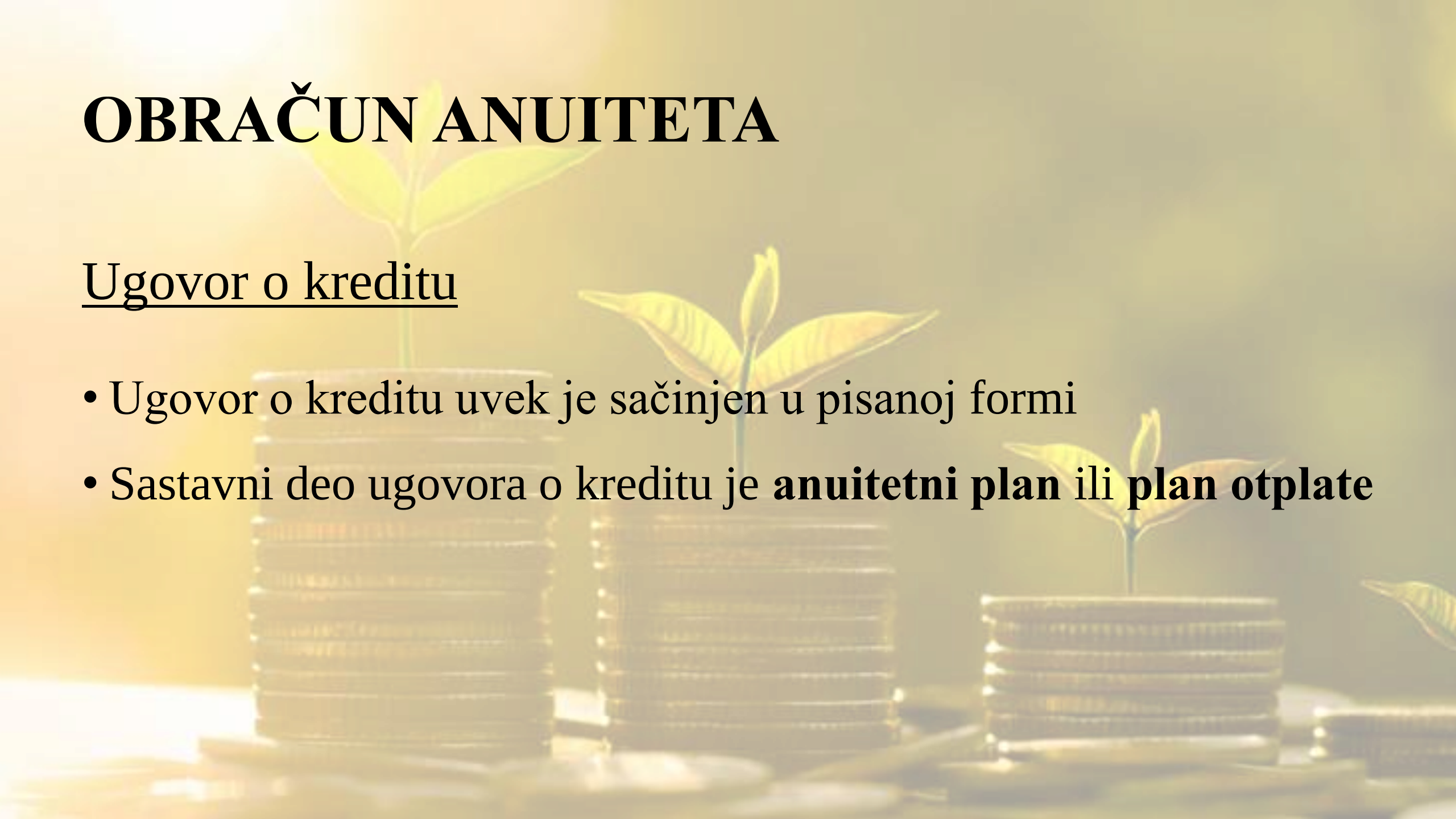
Hipotekarni kredit

- Dugoročni kredit koji se osigurava upisom založnog prava/ hipoteke na nekretnini → banka upisuje založno pravo na nekretnini;
- Eventualna dospela nenaplaćena potraživanja hipotekarni poverilac može naplatiti iz vrednosti zaloga;
- Osim nekretnina, predmet hipoteke mogu biti i određene pokretne stvari velike vrednosti – brodovi, avioni i sl.;
- Kredit se odobrava najviše do 70% prometne ili procenjene vrednosti nekretnine kako bi se u slučaju potrebe naplatila vrednost kredita i svi ostali troškovi, na rok od jedne do 30 godina.

AMORTIZACIJA ZAJMA

- AMORTIZACIJOM ZAJMA NAZIVAMO VRAĆANJE ILI OTPLATU ZAJMA ODNOSNO KREDITA
- OTPLATA SE NAZIVA ANUITET
- ANUITET MOŽE BITI MESEČNI, TROMESEČNI, POLUGODIŠNJI I GODIŠNJI
- ANUITET SADRŽI OTPLATU ILI VRAĆANJE DUGA ODNOSNO GLAVNICE I OTPLATU KAMATE
- NA KRAJU PERIODA OTPLATE MORA BITI OTPLAĆENA GLAVNICA
- STANJE NEOTPLAĆENE GLAVNICE I KAMATE MORA BITI 0,00

OBRAČUN ANUITETA

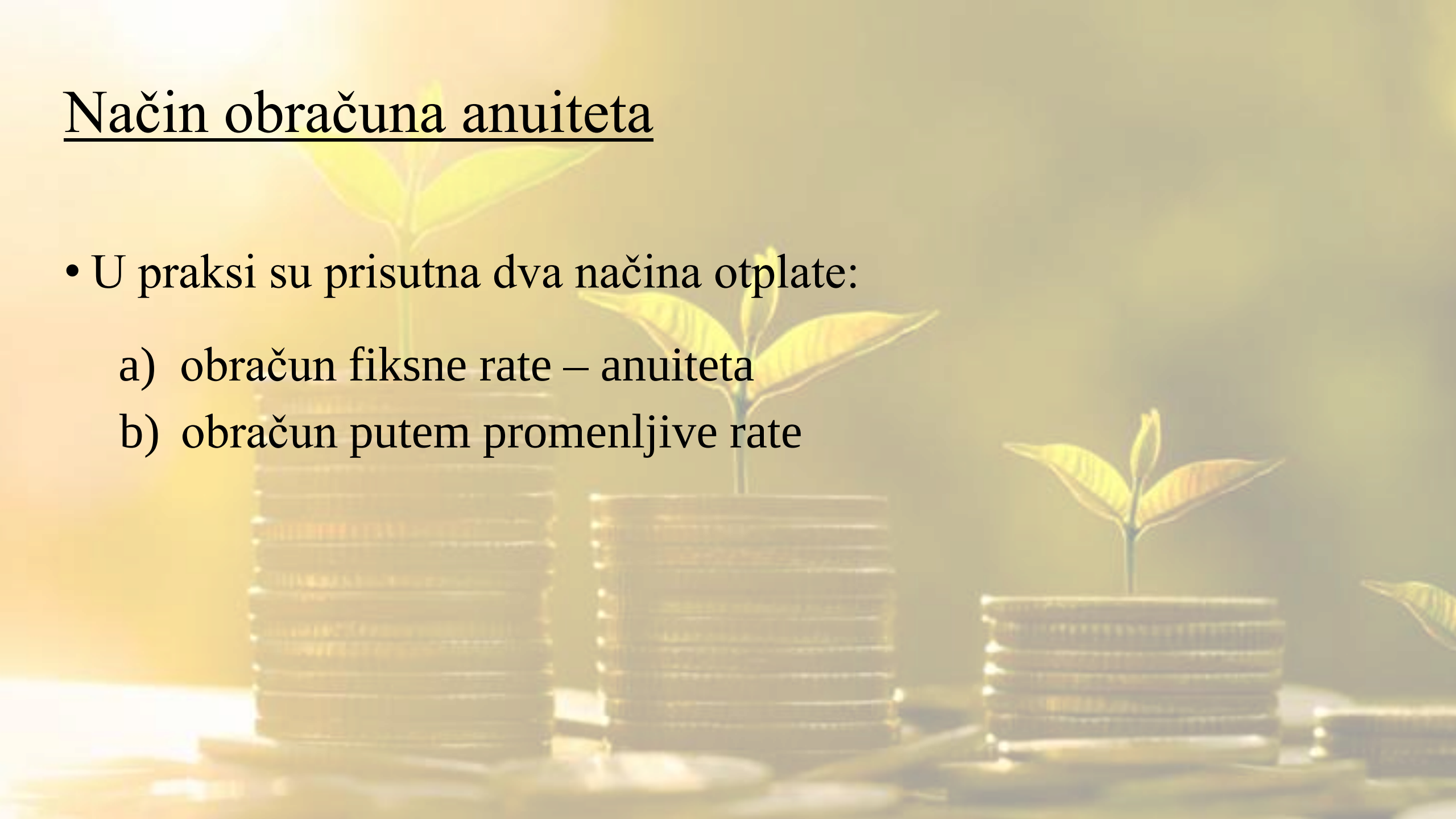

Ugovor o kreditu

- Ugovor o kreditu uvek je sačinjen u pisanoj formi
- Sastavni deo ugovora o kreditu je **anuitetni plan** ili **plan otplate**

Način obračuna anuiteta

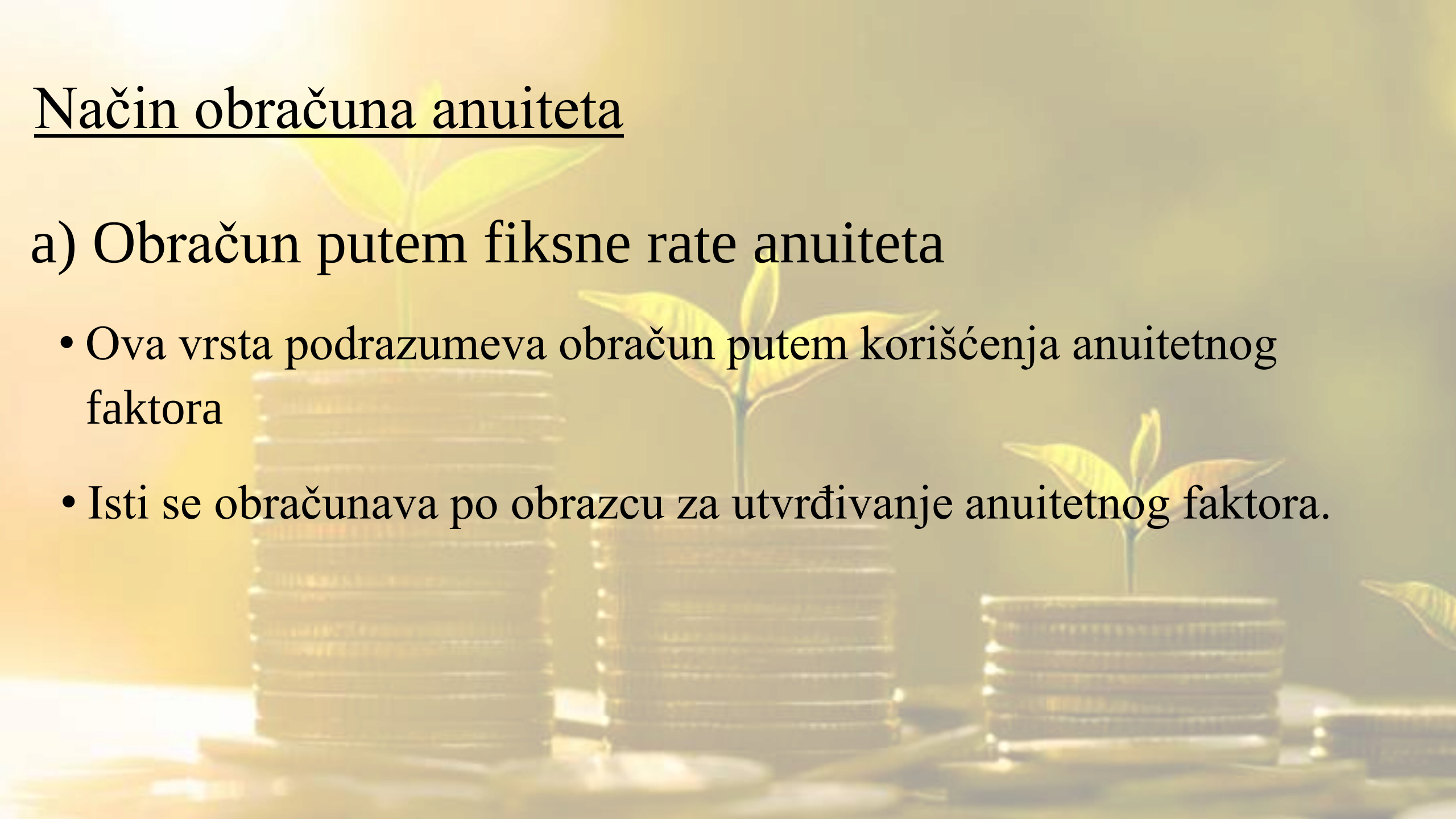
- U praksi su prisutna dva načina otplate:
 - a) obračun fiksne rate – anuiteta
 - b) obračun putem promenljive rate

Način obračuna anuiteta

a) Obračun putem fiksne rate anuiteta

- Ova vrsta podrazumeva obračun putem korišćenja anuitetnog faktora
- Isti se obračunava po obrazcu za utvrđivanje anuitetnog faktora.

Anuitetni faktor

$$a = \frac{(1 + p)^n \times p}{(1 + p)^n - 1}$$

- Gde je:

a – anuitetni faktor

p – kamatna stopa izražena u decimalama

n – broj perioda otplate (rata)

Iznos anuiteta = Ukupan dug x anuitetni faktor

1. ZADATAK

Sastaviti plan otplate kredita-obračunom fiksne rate anuiteta, ako su poznati sledeći podaci:

Iznos kredita: 100.000,00 din

Kamatna stopa 8%

Rok otplate: 9 godina

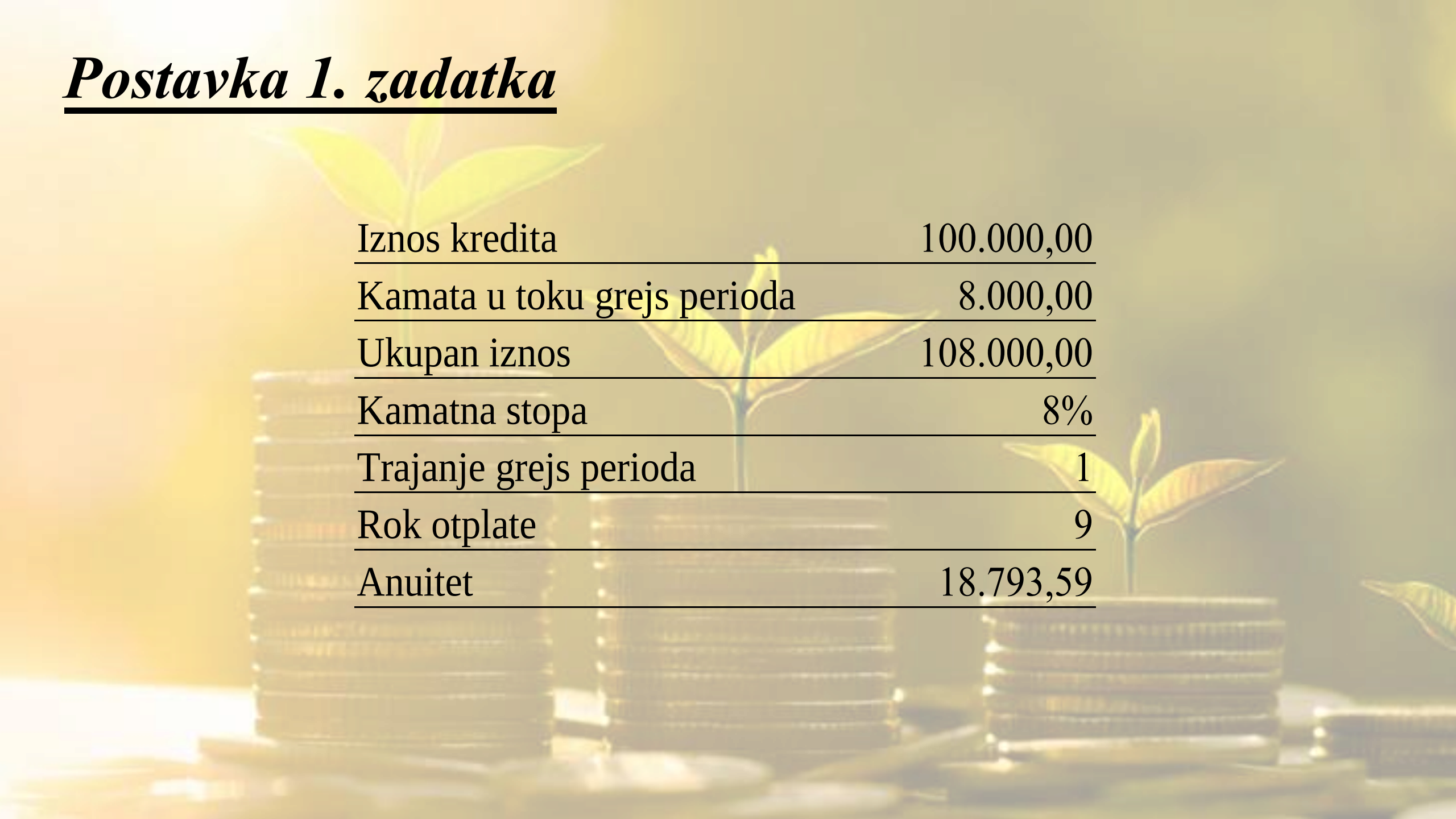
Trajanje grejs perioda: **1 godina** (u toku trajanja grejs perioda interkalarna kamata jednaka je ugovorenoj kamatnoj stopi; interkalarna kamata se pripisuje dugu-glavnici kredita)

Otplata se vrši u **jednakim godišnjim anuitetima**.

Napomena: Dodati potreban broj redova u skladu sa periodom otplate.

Redni broj	Datum	Ostatak duga	Otplata	Kamata	Anuitet	Stanje
1	2	3	4	$5=(3 \cdot p)$	$6=(4+5)$	$7=(3-4)$

Postavka 1. zadatka

Iznos kredita	100.000,00
Kamata u toku grejs perioda	8.000,00
Ukupan iznos	108.000,00
Kamatna stopa	8%
Trajanje grejs perioda	1
Rok otplate	9
Anuitet	18.793,59

Plan otplate kredita: obračun fiksne rate - anuiteta

Redni broj	Datum	Ostatak duga	Otplata	Kamata	Anuitet	Stanje
1	2	3	4	5=(3*p)	6= (4+5)	7= (3-4)
Grejs period						
1	I	108.000,00	10.153,59	8.640,00	18.793,59	97.846,41
2	II	97.846,41	10.965,88	7.827,71	18.793,59	86.880,52
3	III	86.880,52	11.843,15	6.950,44	18.793,59	75.037,37
4	IV	75.037,37	12.790,60	6.002,99	18.793,59	62.246,77
5	V	62.246,77	13.813,85	4.979,74	18.793,59	48.432,91
6	VI	48.432,91	14.918,96	3.874,63	18.793,59	33.513,95
7	VII	33.513,95	16.112,48	2.681,12	18.793,59	17.401,48
8	VIII	17.401,48	17.401,48	1.392,12	18.793,59	0,00
	ukupno		108.000,00	42.348,75	150.348,75	

Način obračuna anuiteta

b) obračun putem promenljive rate (anuiteta)

Otplata duga = ukupan dug/ broj rata

Kamata = ostatak duga * p

Anuitet = otplata duga + kamata

2. ZADATAK

Sastaviti plan otplate kredita-obračunom gde su rate **vraćanja duga jednake**, ako su poznati sledeći podaci:

Iznos kredita: 200.000,00 din

Kamatna stopa 10%

Rok otplate: 5 godina

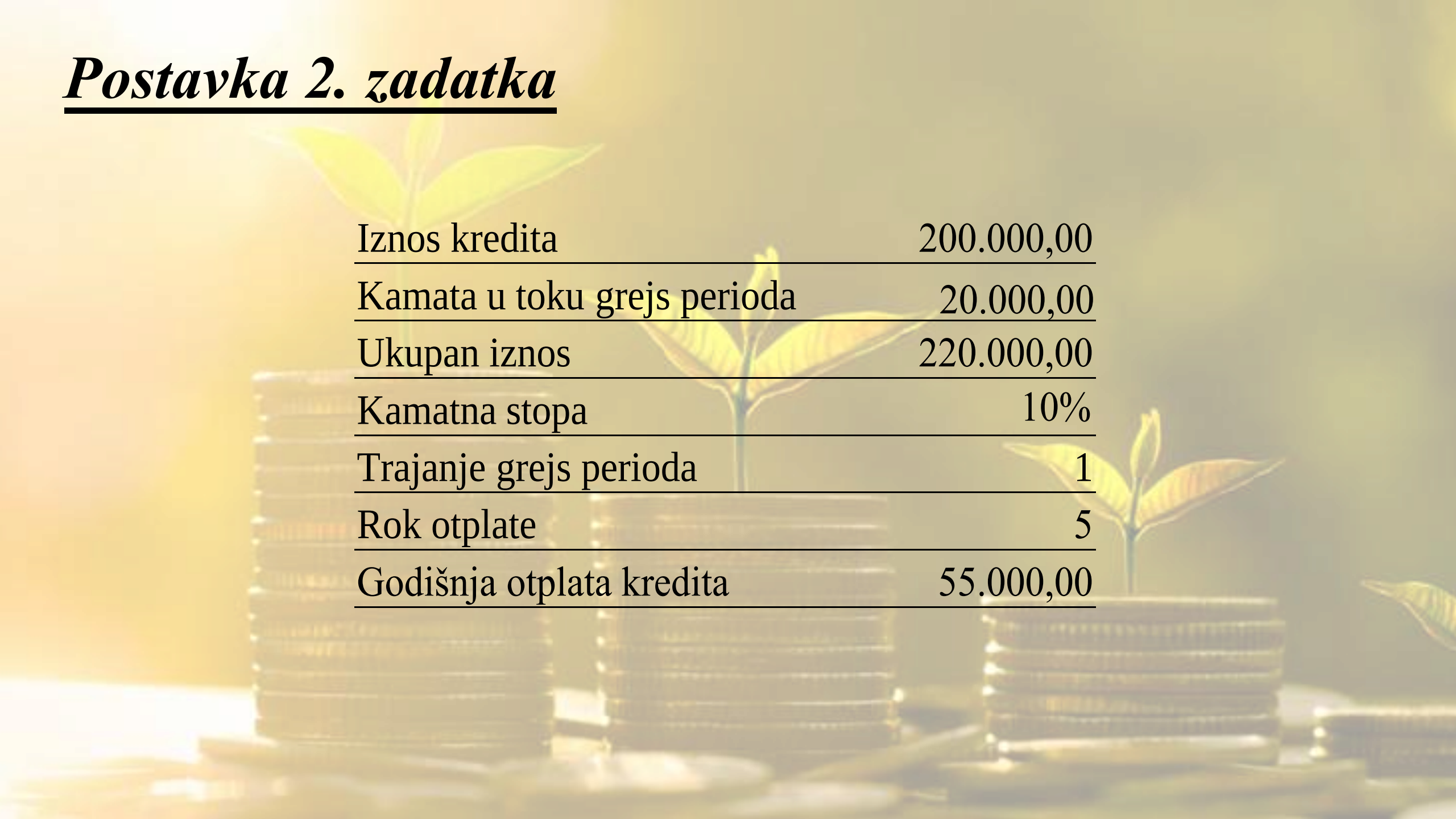
Trajanje grejs perioda: **1 godina** (u toku trajanja grejs perioda interkalarna kamata jednaka je ugovorenoj kamatnoj stopi; interkalarna kamata se pripisuje dugu-glavnici kredita)

Otplata se vrši u **godišnjim anuitetima**.

Napomena: Dodati potreban broj redova u skladu sa periodom otplate.

Redni broj	Datum	Ostatak duga	Otplata	Kamata	Anuitet	Stanje
1	2	3	4	$5=(3 \cdot p)$	$6=(4+5)$	$7=(3-4)$

Postavka 2. zadatka

Iznos kredita	200.000,00
Kamata u toku grejs perioda	20.000,00
Ukupan iznos	220.000,00
Kamatna stopa	10%
Trajanje grejs perioda	1
Rok otplate	5
Godišnja otplata kredita	55.000,00

Plan otplate kredita: obračun putem promenjive rate

Redni broj	Datum	Ostatak duga	Otplata	Kamata	Anuitet	Stanje
1	2	3	4	5=(3*p)	6=(4+5)	7= (3-4)
Grejs period						
1	I	220.000,00	55.000,00	22.000,00	77.000,00	165.000,00
2	II	165.000,00	55.000,00	16.500,00	71.500,00	110.000,00
3	III	110.000,00	55.000,00	11.000,00	66.000,00	55.000,00
4	IV	55.000,00	55.000,00	5.500,00	60.500,00	0,00
	ukupno		220.000,00	55.000,00	275.000,00	

1. ZADATAK ZA DOMAĆI

Sastaviti plan otplate kredita-obračunom promenljive rate anuiteta, ako su poznati sledeći podaci:

Iznos kredita: 97.000,00 din

Kamatna stopa 7%

Rok otplate: 7 godina

Trajanje grejs perioda: **1 godina** (u toku trajanja grejs perioda interkalarna kamata jednaka je ugovorenoj kamatnoj stopi; interkalarna kamata se pripisuje dugu-glavnici kredita)

Otplata se vrši u **godišnjim anuitetima**.

Napomena: Dodati potreban broj redova u skladu sa periodom otplate.

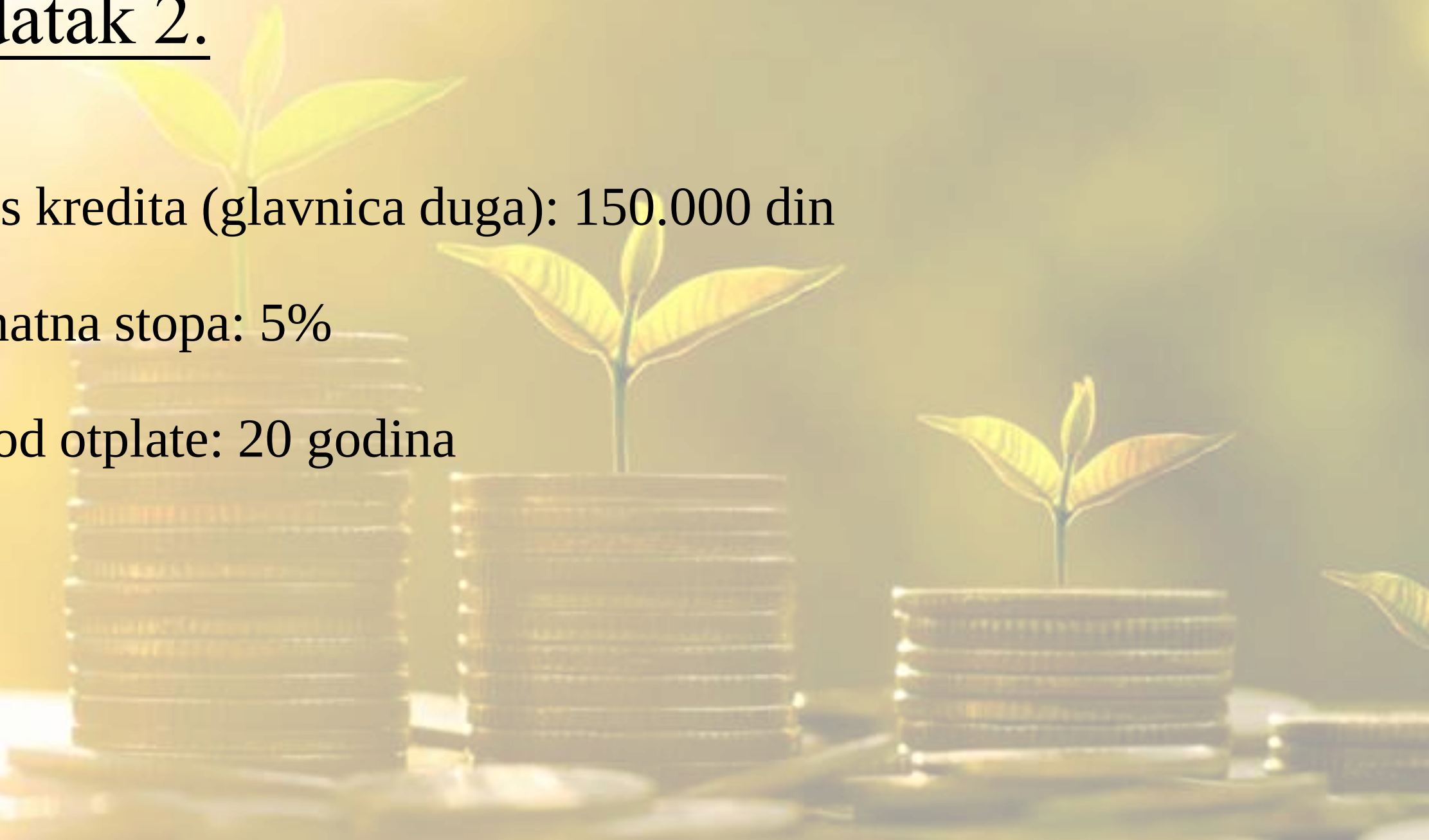
Redni broj	Datum	Ostatak duga	Otplata	Kamata	Anuitet	Stanje
1	2	3	4	$5=(3 \cdot p)$	$6=(4+5)$	$7=(3-4)$

Zadatak 1.

Redni broj	Datum	Ostatak duga	Otplata	Kamata	Anuitet	Stanje
1	2	3	4	5=(3*p)	6= (4+5)	7= (3-4)
Grejs period						
1	I	103.790,00	17.298,33	7.265,30	24.563,63	86.491,67
2	II	86.491,67	17.298,33	6.054,42	23.352,75	69.193,33
3	III	69.193,33	17.298,33	4.843,53	22.141,87	51.895,00
4	IV	51.895,00	17.298,33	3.632,65	20.930,98	34.596,67
5	V	34.596,67	17.298,33	2.421,77	19.720,10	17.298,33
6	VI	17.298,33	17.298,33	1.210,88	18.509,22	0
	ukupno		103.790,00	25.428,55	129.218,55	

Zadatak 2.

- Iznos kredita (glavnica duga): 150.000 din
- Kamatna stopa: 5%
- Period otplate: 20 godina

Zadatak 2.- Plan otplate kredita: obračun fiksne rate - anuiteta

R. br.	Godina	Ostatak	Otplata	Kamata	Anuitet	Stanje
	1	duga	3	2	4=(2+3)	5=(1-3)
1	1	150.000,00	4.536,39	7.500,00	12.036,39	145.463,61
2	2	145.463,61	4.763,21	7.273,18	12.036,39	140.700,40
3	3	140.700,40	5.001,37	7.035,02	12.036,39	135.699,04
4	4	135.699,04	5.251,44	6.784,95	12.036,39	130.447,60
5	5	130.447,60	5.514,01	6.522,38	12.036,39	124.933,59
6	6	124.933,59	5.789,71	6.246,68	12.036,39	119.143,88
7	7	119.143,88	6.079,19	5.957,19	12.036,39	113.064,69
8	8	113.064,69	6.383,15	5.653,23	12.036,39	106.681,54
9	9	106.681,54	6.702,31	5.334,08	12.036,39	99.979,23
10	10	99.979,23	7.037,43	4.998,96	12.036,39	92.941,80
11	11	92.941,80	7.389,30	4.647,09	12.036,39	85.552,50
12	12	85.552,50	7.758,76	4.277,63	12.036,39	77.793,74
13	13	77.793,74	8.146,70	3.889,69	12.036,39	69.647,04
14	14	69.647,04	8.554,04	3.482,35	12.036,39	61.093,00
15	15	61.093,00	8.981,74	3.054,65	12.036,39	52.111,26
16	16	52.111,26	9.430,83	2.605,56	12.036,39	42.680,44
17	17	42.680,44	9.902,37	2.134,02	12.036,39	32.778,07
18	18	32.778,07	10.397,48	1.638,90	12.036,39	22.380,59
19	19	22.380,59	10.917,36	1.119,03	12.036,39	11.463,23
20	20	11.463,23	11.463,23	573,16	12.036,39	0,00
UKUPNO:			150.000,00	90.727,76	240.728,8	

Zadatak 3.

- Iznos kredita (glavnica duga): 150.000 din
- Kamatna stopa: 8%
- Period otplate: 20 godina

Zadatak 3.- Plan otplate kredita: obračun fiksne rate - anuiteta

R. br.	Godina	Ostatak	Otplata	Kamata	Anuitet	Stanje
	1	duga	3	2	4=(2+3)	5=(1-3)
1	1	150.000,00	3.277,83	12.000,00	15.277,83	146.722,17
2	2	146.722,17	3.540,06	11.737,77	15.277,83	143.182,11
3	3	143.182,11	3.823,26	11.454,57	15.277,83	139.358,85
4	4	139.358,85	4.129,12	11.148,71	15.277,83	135.229,72
5	5	135.229,72	4.459,45	10.818,38	15.277,83	130.770,27
6	6	130.770,27	4.816,21	10.461,62	15.277,83	125.954,06
7	7	125.954,06	5.201,51	10.076,32	15.277,83	120.752,56
8	8	120.752,56	5.617,63	9.660,20	15.277,83	115.134,93
9	9	115.134,93	6.067,04	9.210,79	15.277,83	109.067,89
10	10	109.067,89	6.552,40	8.725,43	15.277,83	102.515,49
11	11	102.515,49	7.076,59	8.201,24	15.277,83	95.438,90
12	12	95.438,90	7.642,72	7.635,11	15.277,83	87.796,18
13	13	87.796,18	8.254,14	7.023,69	15.277,83	79.542,04
14	14	79.542,04	8.914,47	6.363,36	15.277,83	70.627,58
15	15	70.627,58	9.627,63	5.650,21	15.277,83	60.999,95
16	16	60.999,95	10.397,84	4.880,00	15.277,83	50.602,12
17	17	50.602,12	11.229,66	4.048,17	15.277,83	39.372,45
18	18	39.372,45	12.128,04	3.149,80	15.277,83	27.244,42
19	19	27.244,42	13.098,28	2.179,55	15.277,83	14.146,14
20	20	14.146,14	14.146,14	1.131,69	15.277,83	0,00
Ukupno:			150.000,00	155.556,63	305.556,63	

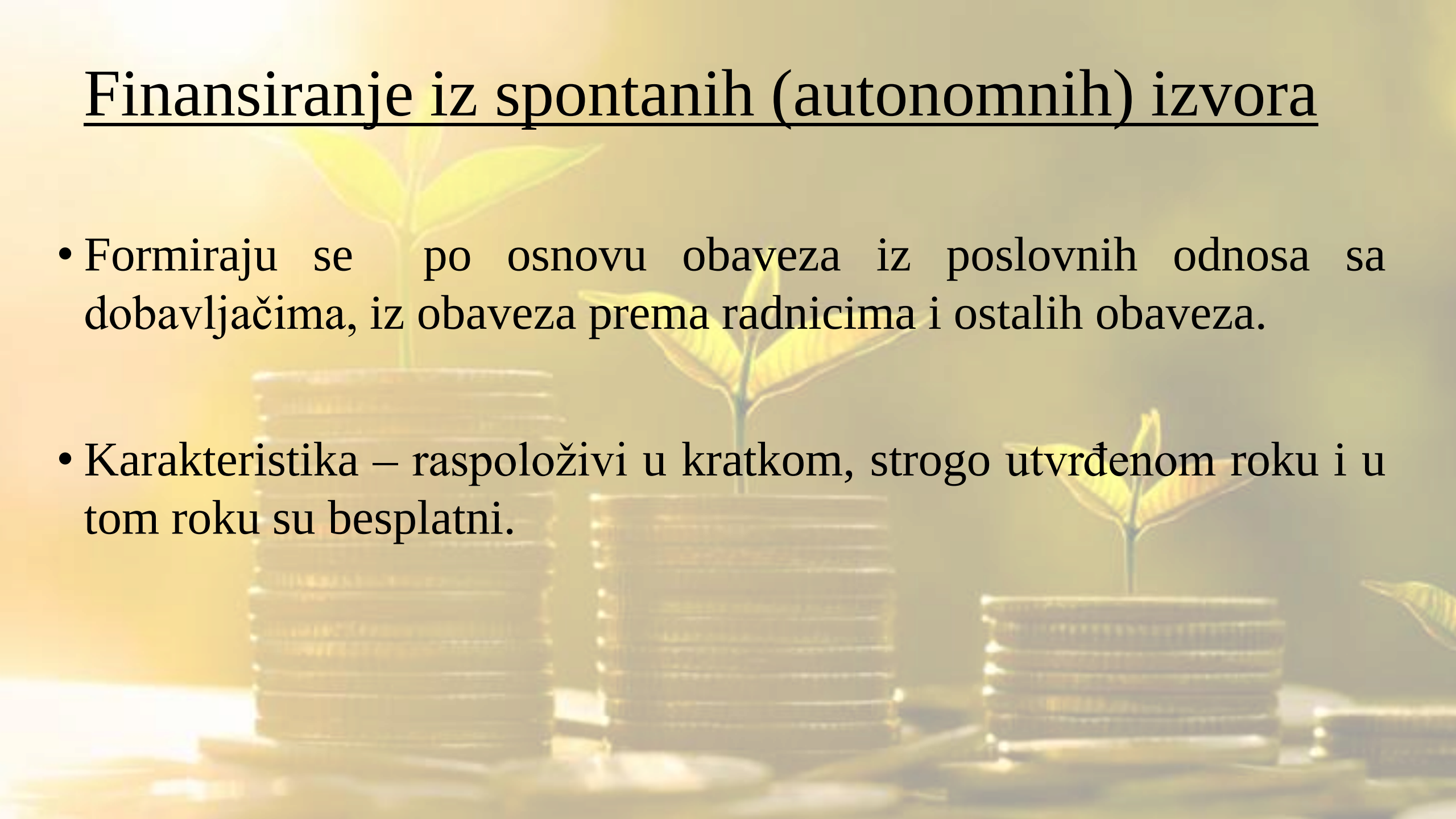
SPECIFIČNI OBLICI FINANSIRANJA

- FINANSIRANJE IZ SPONTANIH (AUTONOMNIH IZVORA)
- FINANSIRANJE IZ FAKTORINGA
- FINANSIRANJE IZ FORFETINGA
- FINANSIRANJE IZ LIZINGA
- FRANŠIZING ARANŽMAN

Finansiranje iz spontanih (autonomnih) izvora

- Formiraju se po osnovu obaveza iz poslovnih odnosa sa dobavljačima, iz obaveza prema radnicima i ostalih obaveza.
- Karakteristika – raspoloživi u kratkom, strogo utvrđenom roku i u tom roku su besplatni.

FINANSIRANJE IZ FAKTORINGA

- razvitak u XIX veku u Americi,
- u početku su to bili poslovi preko agenata na bazi komisionog posla, a kasnije se tu uključuju i administrativni poslovi, naplate potraživanja i dr.
- faktoring firme se često povezuju u multinacionalne kompanije za faktoring uključujući u sebe banke, osiguravajuća društva i druge finansijske organizacije.

❖ Ugovor o faktoringu

Factoring firma:

- Prihvata cesiju potraživanja svog klijenta,
- Prihvata naplatu potraživanja komitenta u svoje ime i za njegov račun uz odobrenje kredita komitentu,
- Prihvata ispitivanje kreditnog boniteta kupaca komitenata,
- Prihvata marketing istraživanja za račun komitenta i
- Prihvata vođenje knjigovodstva komitenta.

➤ Vrste faktoringa

Otvoreni faktoring

1. Komitent faktoring firme cedira na nju svoja potraživanja, o čemu obaveštava kupca da je cesija izvršena i da je obavezan svoje obaveze platiti faktoring firmi.
2. Drugi vid - Komitent cedira svoja potraživanja na faktoring firmu samo radi naplate (naplata u svoje ime a za račun komitenta, naplaćujući od komitenta proviziju za svoju uslugu).

➤ Vrste faktoringa

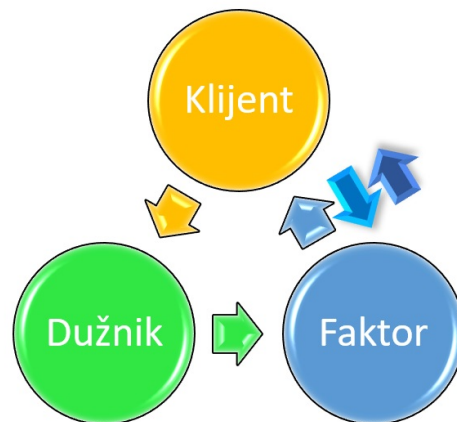
Zatvoreni ili skriveni faktoring

- Izvoznik prodaje robu faktoring firmi za gotovinu koju faktoring firma isplaćuje iz sredstava banke namenjenih za kreditiranje izvoza – faktoring firma naplaćuje izvezenu robu od inostranog kupca i vraća kredit banci, pri čemu ostvaruje razliku u ceni.

➤ Vrste faktoringa

Pravi faktoring i kvazi faktoring

- Kod pravog faktoringa vrše se kumulativno sve funkcije otvorenog faktoringa (obe varijante), zatvorenog faktoringa i vršenje usluga.
- Kod kvazi faktoringa vrši se samo jedna ili dve od ovih funkcija.

FINANSIRANJE IZ FORFETINGA

- Javlja se kod krupnih pojedinačnih poslova o isporuci opreme, izgradnje objekata po sistemu “ključ u ruke” ili izvođenja investicionih radova sa odloženim rokovima plaćanja od pola godine do nekoliko godina.

❖ Ugovor o forfetingu

1. Prodavac – proizvođač cedira na banku svoja potraživanja od investitora uz prenos instrumenata za naplatu tih potraživanja o rokovima dospeća koje je ugovorio sa kupcem.
2. Banka prihvata cesiju potraživanja i isplaćuje nominalnu vrednost prenetih potraživanja prodavcu uz odbitak eskontne kamate, provizije i svojih troškova vezanih za taj posao, pri čemu se banka obavezuje da će ona snositi rizik naplate cediranih potraživanja.

FINANSIRANJE IZ LIZINGA

- Davanje opreme u zakup,
- Obuhvat i obuka kadrova korisnika lizinga za rukovanje opremom,
- Prenosnje na korisnika lizinga znanja i iskustva (KNOW-HOW) iz oblasti tehnike, tehnologije i tehničke dokumentacije koja je vezana za opremu,
- Servisiranje, održavanje i zamena dotrajalih delova opreme koja je predmet ugovora.

➤ Lizing poslovi

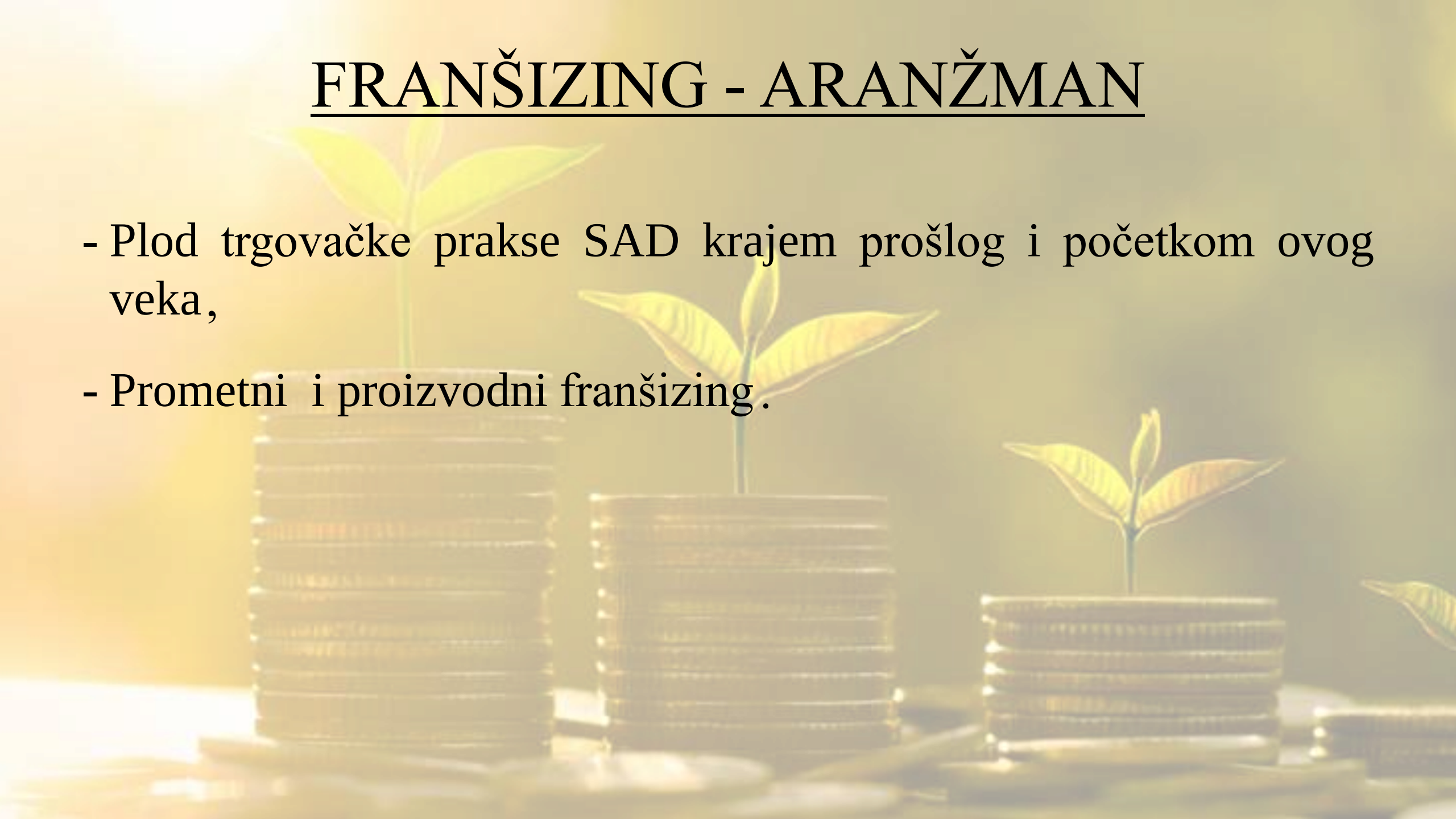
- počeli su se razvijati početkom prošlog veka u SAD,
- Ugovor o lizing poslu se može zaključiti direktno ili preko specijalizovane firme za lizing poslove,
- Cena zakupa obuhvata: amortizaciju opreme, kamatu na sredstva data u zakup, troškove servisiranja, održavanje i zamene dotrajalih delova opreme, troškove osiguranja opreme kod korisnika lizinga i dr.

* Prednosti lizinga

- Korisnik lizinga ne mora angažovati sopstvena sredstva,
- Razvoj i usvajanje savremene tehnike i tehnologije proizvodnje sopstvenog proizvoda,
- Rizik zastarevanja opreme usled razvoja nauke, tehnike i tehnologije prevladjuje se na davaoca lizinga,
- Nabavkom opreme putem lizinga se ne kviri struktura kapitala i ne kviri se dugoročna finansijska ravnoteža.

FRANŠIZING - ARANŽMAN

- Plod trgovačke prakse SAD krajem prošlog i početkom ovog veka,
- Prometni i proizvodni franšizing.

Prometni franšizing

YVES ROCHER

- Odnosi se na prodaju robe preko maloprodajne mreže krajnjim potrošačima,
- Davalac franšizinga – veliki proizvođači ili veletrgovinska preduzeća,
- Korisnik franšizinga – trgovci na malo.
- Ugovorom o franšizingu davalac franšizinga prenosi korisniku pravo isključive prodaje robe davaoca franšizinga na tržištu korisnika franšizinga, pri čemu koristi ime i žig te robe.
- Prenosi i svoju formulu (način) poslovanja, svoj metod prodaje i svoje pravo industrijske svojine za dobar plasman.

Proizvodni franšizing

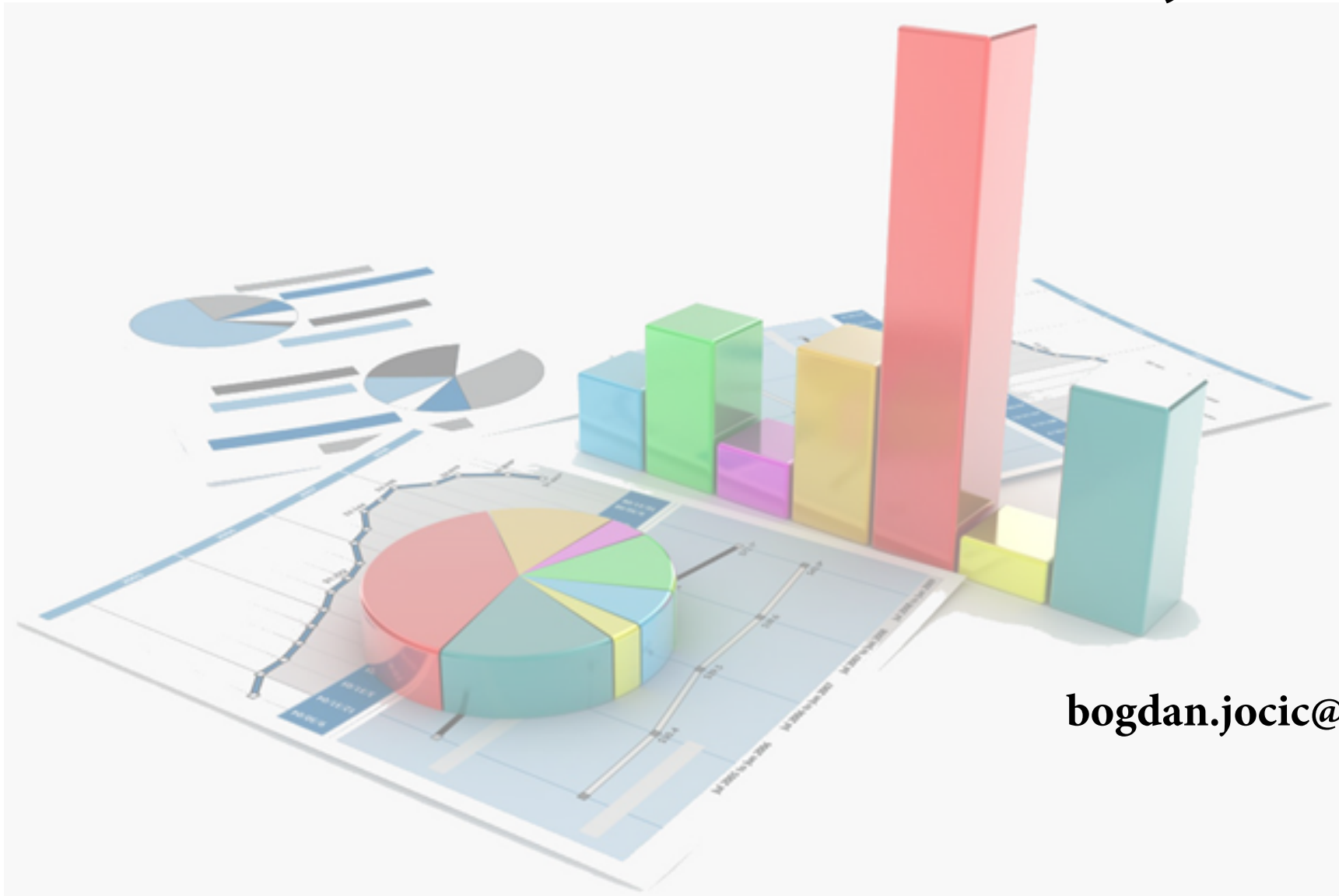
- Obuhvata, pored prava na prodaju proizvoda davaoca i pravo na proizvodnju tog proizvoda od strane korisnika franšizinga.
- Davalac franšizinga u ovom slučaju pomaže korisniku franšizinga u osvajanju proizvodnje i kontroli proizvoda i u organizaciji proizvodnje i prodaje.
 - Vrši obuku kadrova korisnika franšizinga,
 - Prenosi znanja i iskustva (KNOW-HOW) u poslovanju,
 - Prenosi licencno pravo na proizvodnju proizvoda i zaštitni žig proizvoda.

Kada čujemo bilo šta na temu franšiza i franšiznih mreža, prva asocijacija su nam obično lanci restorana brze hrane – kao što su McDonald's, Burger King ili Subway. Ove kompanije i jesu franšizne ikone, može se reći čak i giganti u svetu franšiznog poslovanja.

Danas postoji preko **13.000** McDonald's restorana u **Sjedinjenim Američkim Državama**, preko **5.900** u **Kini**, skoro 3.000 u Japanu, preko **1.500** u **Francuskoj**, preko 1.400 u Kanadi, preko 1.400 u Ujedinjenom Kraljevstvu, skoro 1.400 u Nemačkoj, preko 1.100 u Brazilu, preko 1.000 u Australiji, preko 740 na Filipinima i preko **700** u **Italiji**.

HVALA NA PAŽNJI !

bogdan.jocic@polj.edu.rs